

Projekt

z dnia 30 listopada 2020 r.

Zatwierdzony przez

**UCHWAŁA NR XXIII/199/2020
RADY GMINY WALIM**

z dnia 15 grudnia 2020 r.

**w sprawie uchwalenia Programu Przeciwdziałania Przemocy w Rodzinie oraz Ochrony jej Ofiar
w Gminie Walim na lata 2021-2025**

Na podstawie art. 18 ust. 2 pkt. 15 ustawy z dnia 8 marca 1990 roku o samorządzie gminnym /tekst jednolity Dz. U. z 2020 r. poz. 713 ze zm./ w związku z art. 6 ust. 2 pkt. 1 ustawy z dnia 29 lipca 2005 roku o przeciwdziałaniu przemocy w rodzinie / t.j. Dz. U. z 2020 r. poz. 218 ze zm./ Rada Gminy w Walimiu uchwala co następuje:

§ 1. Przyjmuje się do realizacji Program Programu Przeciwdziałania Przemocy w Rodzinie oraz Ochrony jej Ofiar w Gminie Walim na lata 2021-2025, stanowiący załącznik Nr 1 do niniejszej uchwały.

§ 2. Wykonanie uchwały powierza się Wójtowi Gminy Walim

§ 3. Uchwała wchodzi w życie z dniem podjęcia.

Przewodniczący Rady Gminy
Walim

Zuzanna Bodurka

2020

Program Przeciwdziałania Przemocy w Rodzinie oraz Ochrony Jej Ofiar w Gminie Walim na lata 2021-2025

Załącznik do Uchwały Rady Gminy Walim Nr XXIII/199/2020 z dnia
15 grudnia 2020 r.

Ośrodek Pomocy Społecznej w Walimiu

SPIS TREŚCI

I.	Podstawy prawne.....	3
II.	Teoretyczne podstawy zjawiska przemocy w rodzinie.....	4
	1. Definicja	4
	2. Rodzaje przemocy	5
	3. Cykle przemocy	6
III.	Diagnoza zjawiska przemocy w rodzinie w gminie Walim	6
	1. Ośrodek Pomocy Społecznej	6
	2. Zespół Interdyscyplinarny	7
IV.	Zadania służb w zakresie Przeciwdziałania Przemocy w Rodzinie	8
	1. Gmina	8
	2. Pomoc społeczna	8
	3. Służba zdrowia	9
	4. Policja	10
	5. Oświata	10
	6. Gminna Komisja Rozwiązywania Problemów Alkoholowych	11
	7. Zespół Interdyscyplinarny i grupy robocze	12
V.	Cele programu	12
	1. Cele ogólne	12
	2. Cele szczegółowe	13
VI.	Adresaci programu	16
VII.	Realizatorzy programu	16
VIII.	Spodziewane efekty	16
IX.	Miejsce i czas realizacji programu	17
X.	Monitorowanie programu	17
XI.	Źródła finansowania	17

I. PODSTAWY PRAWNE

Podstawą prawną działań związanych z przeciwdziałaniem przemocy jest:

- Konstytucja Rzeczypospolitej Polskiej z dnia 02 kwietnia 1997 r.

(Dz. U. Nr 78, poz. 438 ze zm.)

Rozdział II pt. „Wolność, Prawa i Obowiązki Człowieka i Obywatela” reguluje zasady zapewniające każdemu nietykalność osobistą i cielesną oraz stawia na ich straży władze zapewniające publiczne przyznając obywatelowi prawo żądania od organów władzy publicznej szczególnej ochrony dziecka przed przemocą, okrucieństwem, wyzyskiem i demoralizacją;

- Ustawa z dnia 29 lipca 2005 r. o przeciwdziałaniu przemocy w rodzinie

(t.j. Dz. U. z 2020 r. poz. 218, 956);

- Ustawa z dnia 12 marca 2004 r. o pomocy społecznej

(t.j. Dz. U. z 2020 r. poz. 1876);

- Ustawa z dnia 26 października 1982 r. o wychowaniu w trzeźwości i przeciwdziałaniu alkoholizmowi

(t.j. Dz. U. z 2019 r. poz. 2277, z 2020 r. poz. 1492).

Według polskich regulacji prawnych przemoc jest przestępstwem. W zależności od tego czy przemoc ma charakter jednorazowy czy powtarzający się, jest ścigana na podstawie kodeksu karnego. Jeżeli przemoc ma charakter ciągły, zostanie zakwalifikowana jako przestępstwo znęcania się nad rodziną z art. 207 Kodeksu karnego (t.j. Dz. U. z 2020 r. poz. 1444, 1517), które jest ścigane z urzędu.

Art. 207 Kodeksu karnego stanowi:

„§1. Kto znęca się fizycznie lub psychicznie nad osobą najbliższą lub inną osobą pozostającą w stałym lub przemijającym stosunku zależności od sprawcy albo nad małoletnim lub osobą nieporadną ze względu na jej stan psychiczny i fizyczny, podlega karze pozbawienia wolności od 3 miesięcy do 5 lat „

„§2. Jeżeli czyn określony w §1 połączony jest ze stosowaniem szczególnego okrucieństwa sprawca podlega karze pozbawienia wolności od roku do 10 lat”.

„§3. Jeżeli następstwem czynu określonego w §1 lub 2 jest targnięcie się pokrzywdzonego na własne życie, sprawca podlega karze pozbawienia wolności od 2 do 12 lat”.

Zgodnie z art. 9d ustawy o przeciwdziałaniu przemocy w rodzinie podejmowanie interwencji w środowisku wobec rodziny dotkniętej przemocą, odbywa się w oparciu o procedurę „Niebieskiej Karty”. Od sierpnia 2010 r., nie jest wymagana zgoda osoby dotkniętej przemocą do jej założenia.

Procedura „Niebieskiej Karty” obejmuje ogół czynności w związku z uzasadnionym podejrzeniem zaistnienia przemocy w rodzinie, podejmowanych i realizowanych przez przedstawicieli jednostek organizacyjnych:

- Pomocy społecznej,
- Gminnych Komisji Rozwiązywania Problemów Alkoholowych,
- Policji,
- Oświaty,
- Ochrony zdrowia.

Przedstawiciele podmiotów o których wyżej mowa, realizują procedurę „Niebieskiej Karty” w oparciu o zasadę interdyscyplinarności i przekazują informacje o podjętych działaniach przewodniczącemu zespołu interdyscyplinarnego. Wszczęcie procedury następuje poprzez wypełnienie formularza A „Niebieskiej Karty” w przypadku powzięcia, w toku prowadzonych czynności służbowych lub zawodowych, podejrzenia stosowania przemocy wobec członków rodziny lub w wyniku zgłoszenia dokonanego przez członka rodziny lub osobę będącą świadkiem przemocy w rodzinie.

Wszystkie instytucje państwowe i samorządowe, które w związku ze swoją działalnością dowiedziały się o popełnieniu przestępstwa ściganego z urzędu, są zobowiązane niezwłocznie poinformować o tym Prokuraturę i Policję. Zaniechanie tego obowiązku może skutkować odpowiedzialnością karną.

Program Przeciwdziałania Przemocy w Rodzinie i Ochrony Jej Ofiar w Gminie Walim na lata 2021-2025, jest zgodny z obowiązującym podczas opracowywania w/w dokumentu, Krajowym Programem Przeciwdziałania Przemocy w rodzinie, przyjętym Uchwałą Rady Ministrów Nr 76 z dnia 09.06.2014 r., poz. 445.

Program na lata 2021-2025 jest kontynuacją działań podjętych w ramach realizacji programu na lata 2016-2020. Istotnym elementem Programu jest koordynacja działań podejmowanych przez Gminę na rzecz osób doświadczających przemocy oraz sprawców przemocy. Podejmowane dotychczas działania potwierdzają ich skuteczność zarówno w sferze udzielania profesjonalnej pomocy jak i w sferze działań prewencyjnych.

Podstawę Programu stanowi podejście interdyscyplinarne, zgodnie z którym wszelkie działania na rzecz pomocy rodzinie powinny być planowane i wdrażane przez specjalistów z różnych dziedzin, będących przedstawicielami różnych instytucji i organizacji.

II. TEORETYCZNE PODSTAWY ZJAWISKA PRZEMOCY W RODZINIE

1. Definicja

Przemocą w rodzinie określane jest „każde zachowanie skierowane wobec osoby bliskiej, którego celem jest utrzymanie nad nią kontroli i władzy. Przemoc w rodzinie to zamierzone, wykorzystujące przewagę sił działanie przeciwko członkowi rodziny naruszające jego godność oraz podstawowe prawa i wolność, powodujące cierpienie i szkody” [Nowakowska, 2008, s. 21].

Ustawa z dnia 29 lipca 2005 r. o przeciwdziałaniu przemocy w rodzinie (t. j. Dz. U. z 2020 r. poz. 218, 956), definiuje przemoc w rodzinie jako jednorazowe lub powtarzające się umyślne działanie lub zaniechanie, naruszające prawa lub dobra osobiste członków rodziny, w szczególności narażające te osoby na niebezpieczeństwo utraty życia, zdrowia, naruszające ich godność, nietykalność cielesną, wolność, w tym seksualną, powodująca szkody na ich zdrowiu fizycznym lub psychicznym, a także wywołujące cierpienia i krzywdy moralne u osób dotkniętych przemocą.

Rodzina jest pierwszym i najważniejszym środowiskiem w życiu człowieka, kształtującym osobowość, system wartości, poglądy i styl życia. Ważną rolę w prawidłowo funkcjonującej rodzinie odgrywają wzajemne relacje pomiędzy rodzicami, oparte na miłości, zrozumieniu i szacunku. W przypadku dezorganizacji, rodzina nie jest w stanie realizować podstawowych

zadań, role wewnątrzrodzinne ulegają zaburzeniu łamane są reguły, a zachowania poszczególnych członków rodziny stają się coraz bardziej niezgodne z normami prawnymi i moralnymi oraz oczekiwaniami społecznymi.

Przemoc domowa może być zarówno skutkiem jak i przyczyną dysfunkcji w rodzinie.

Należy ją zaklasyfikować do kategorii zachowań negatywnych o dużej szkodliwości społecznej.

Prowadzi ona do poważnych naruszeń norm moralnych i prawnych, tragicznych skutków psychologicznych, a w skrajnych przypadkach do poważnych okaleczeń czy zabójstw [Sasal, 2005, s.16-19].

Jeszcze czasami uważa się w niektórych środowiskach, że jest to zjawisko marginalne, występujące wyłącznie w patologicznych środowiskach, nie bardziej mylnego.

Według danych statystycznych przemoc w rodzinie jest zjawiskiem powszechnym i stanowi poważny problem społeczny. Znęcanie nad rodziną jest najczęściej popełnianym przestępstwem w Polsce, zaraz po przestępstwach przeciwko mieniu i życiu [Tomaszewska, 2007, s. 36-37].

Przemoc ze strony najbliższych jest doświadczeniem traumatycznym, okaleczającym psychikę. Przemoc w rodzinie przybiera różne formy: od przemocy fizycznej przez przemoc psychiczną i seksualną po ekonomiczną. Przemoc w rodzinie rzadko jest incydem jednorazowym, zazwyczaj ma ona charakter cykliczny i długotrwały.

2. Rodzaje przemocy:

- a) **Przemoc fizyczna** - jej celem jest zadanie ofierze bólu fizycznego, uszkodzenie jej ciała, pogorszenie jej stanu zdrowia lub pozbawienie życia.
- b) **Przemoc seksualna** – to zachowanie zmuszające ofiarę do podjęcia niechcianych zachowań seksualnych lub zdeprecjonowania jej seksualności.
- c) **Przemoc psychiczna** – to zachowanie, którego celem jest umniejszanie poczucia własnej wartości ofiary, wzbudzanie w niej strachu.
- d) **Przemoc ekonomiczna** – to każde zachowanie, którego celem jest ekonomiczne uzależnienie ofiary od sprawcy.
- e) **Zaniedbanie** – to ciągłe niezaspakajanie podstawowych potrzeb fizycznych i emocjonalnych.

Przemoc dotyka nie tylko rodziny. Jest to zjawisko społeczne o szerokim kontekście, występuje również jako:

- przemoc w grupach rówieśniczych, w szkołach, internecie itp.,
- przemoc na stadionach, na ulicach,
- przemoc związana z uzależnieniem od alkoholu, narkotyków, dopalaczy,
- przemoc międzynarodowa, polityczna itp.

Wspólną cechą tych wszystkich zjawisk jest chęć podporządkowania i wykorzystania słabszej strony przez silniejszą.

3. Cykle przemocy:

- a) **Faza narastania napięcia** - początkiem cyklu jest zwykle wyczuwalny wzrost napięcia, narastają sytuacje konfliktowe.
- b) **Faza ostrej przemocy** – następuje wybuch agresji, sprawca przemienia się w kata, może dokonać strasznych czynów nie zwracając uwagi na krzywdę innych.
- c) **Faza miodowego miesiąca** - to czas skruchy i okazywania miłości. Sprawca zaczyna dostrzegać to, co się wydarzyło. Próbuje załagodzić sytuację, przeprosza, obiecuje poprawę staje się uczynny i miły. Pozwala ofiarom uwierzyć, że teraz będzie inaczej.

Przemoc w rodzinie ma tragiczne konsekwencje. Prowadzi nie tylko do uszkodzeń ciała ofiary, ale także do zaburzeń emocjonalnych oraz zaburzeń w sposobie, w jaki postrzega ona sama siebie, sprawcę oraz innych ludzi.

Narastanie zjawiska przemocy w rodzinie wymaga niezwłocznego podjęcia działań zawartych w niniejszym Programie.

III. DIAGNOZA ZJAWISKA PRZEMOCY W RODZINIE W GMINIE WALIM

1. Ośrodek Pomocy Społecznej w Walimiu

W ramach działań z zakresu przemocy w rodzinie, Ośrodek Pomocy Społecznej w Walimiu realizował zadania wynikające z ustawy o pomocy społecznej. Jedną z form wsparcia była prowadzona praca socjalna. W/w działania miały na celu pomoc osobom i rodzinom we wzmocnieniu i odzyskiwaniu zdolności do poprawnego funkcjonowania poprzez pełnienie odpowiednich ról społecznych oraz tworzenie warunków sprzyjających temu celowi. Pracownicy socjalni udzielali pomocy w zakresie wsparcia rodziny w załatwianiu spraw socjalno-bytowych poprzez pomoc w uzyskaniu dostępu do wielkoobszarowego poradnictwa oraz udzieleniu informacji o przysługujących świadczeniach i formach pomocy. Ośrodek Pomocy Społecznej udzielał konsultacji osobom i rodzinom dotkniętym przemocą w formie wsparcia socjalnego, edukacyjnego, psychologicznego i interwencyjnego. Pracownicy socjalni w prowadzonej pracy z rodziną posługiwali się narzędziem wywiadu środowiskowego oraz kontraktu socjalnego. Po zakończeniu procedury „Niebieskiej Karty”, nadal monitorowali sytuację rodzin dotkniętych przemocą kontynuując współpracę z rodziną. Ośrodek Pomocy Społecznej działając na rzecz osób dotkniętych przemocą nawiązywał współpracę z organizacjami pozarządowymi oraz instytucjami działającymi na rzecz rodziny min. z Prokuraturą Rejonową, Komisariatami Policji działającymi na terenie gminy, Gminną Komisją ds. Rozwiązywania Problemów Alkoholowych, Sądem Rejonowym, Powiatowym Centrum Pomocy Rodzinie, Kuratorami sądowymi oraz placówkami oświatowymi i medycznymi.

Pracownicy socjalni udzielali pomocy z powodu występującej przemocy w rodzinie. Zakres udzielonej pomocy obejmował świadczenia pieniężne oraz pracę socjalną.

W roku 2017 liczba rodzin, którym udzielono pomocy z powodu występowania przemocy w rodzinie wyniosła 5, w 2018 – 4, w 2019 – 1.

2. Zespół Interdyscyplinarny w Gminie Walim

Zespół Interdyscyplinarny jest istotnym elementem systemu przeciwdziałania przemocy w rodzinie, który integruje działania wielu służb. W skład Zespołu wchodzi przedstawiciele: Policji, Ośrodka Pomocy Społecznej, Zespołów Kuratorskiej Służby Sądowej, Oświaty, Ochrony Zdrowia, Komisji Rozwiązywania Problemów Alkoholowych i organizacji pozarządowej. Członkowie Zespołu w roku 2017, 2018 i 2019 spotkali się 4 razy w roku (zgodnie z wymogami).

Praca z rodziną z problemem przemocy realizowana jest przez Grupy Robocze, których zadaniem jest planowanie działań, monitorowanie sytuacji oraz organizowanie pomocy.

W skład Grup Roboczych wchodzi: dzielnicowi, pracownicy socjalni, pedagodzy, psycholog, kuratorzy, przedstawiciele GKRPA, przedstawiciele służby zdrowia.

W 2017 roku procedurą „Niebieskiej Karty” objętych zostało 15 rodzin. W ramach działalności Zespołu Interdyscyplinarnego odbyły się 53 spotkania grup roboczych.

W 2018 roku wpłynęły 3 „NK”, grupy robocze spotkały się 41 razy.

W roku 2019 do Zespołu Interdyscyplinarnego wpłynęło 9 „NK”, odbyło się 19 spotkań grup roboczych.

Do końca października 2020 wpłynęło 12 „NK”, grupy robocze spotykały się 39 razy. Działania członków grup roboczych kierowane są zarówno do osób doznających jak i stosujących przemoc, a współpraca specjalistów z różnych dziedzin gwarantuje kompleksową pomoc i daje szansę rozwiązania problemów.

W ramach pracy w grupach roboczych:

Liczba osób skierowanych do Gminnej Komisji Rozwiązywania Problemów Alkoholowych:

- 2017 – 8
- 2018 - 6
- 2019 – 6

Liczba osób korzystająca z poradnictwa socjalnego:

- 2017 – 17
- 2018 – 10
- 2019 – 6

Liczba osób korzystająca z poradnictwa psychologicznego:

- 2017 – 13
- 2018 – 5
- 2019 - 4

Prowadzone działania lokalne jak i ogólnopolskie powodują zmiany świadomości społecznej i z jednej strony zwiększa się gotowość domniemyanych ofiar przemocy do ujawniania takich spraw, a z drugiej wiążą się z większym profesjonalizmem przedstawicieli służb zobowiązanych do podejmowania interwencji i udzielania pomocy.

Trudno jest ocenić faktyczną skalę przemocy w rodzinie, poniższe dane nie oddają zapewne w pełni obrazu przemocy na terenie Gminy Walim. Zjawisko to jest powszechne jednak nie zawsze ujawniane, co utrudnia rozpoznanie i przeciwdziałanie.

Poniższe informacje opracowane na podstawie danych Zespołu Interdyscyplinarnego

w Gminie Walim, zebrane odnośnie prowadzonych procedur „Niebieskiej Karty”.

Liczba założonych Niebieskich Kart w latach 2017-2019

Instytucja zakładająca NK	Liczba Niebieskich Kart przekazanych do Przewodniczącego Zespołu Interdyscyplinarnego		
	2017	2018	2019
Razem	15	3	9
Policja	12	2	8
OPS	2	1	1
Oświata	1	0	0
Służba zdrowia	0	0	0
GKRPA	0	0	0

(źródło: Opracowanie własne na podstawie danych Zespołu Interdyscyplinarnego w Walimiu)

IV. ZADANIA SŁUŻB W ZAKRESIE PRZECIWDZIAŁANIA PRZEMOCY W RODZINIE

1. Gmina

Do zadań gminy należy w szczególności tworzenie gminnego systemu przeciwdziałania przemocy w rodzinie, w tym:

- opracowanie i realizacja gminnego programu przeciwdziałania przemocy w rodzinie i ochrony ofiar,
- prowadzenie poradnictwa i interwencji w zakresie przeciwdziałania przemocy w rodzinie w szczególności poprzez działania edukacyjne służące wzmocnieniu opiekuńczych i wychowawczych kompetencji rodziców rodzinach zagrożonych przemocą w rodzinie,
- zapewnienie osobom dotkniętym przemocą w rodzinie miejsc w ośrodkach wsparcia,
- tworzenie/powoływanie zespołu interdyscyplinarnego.

2. Pomoc społeczna

Celem działań pomocy społecznej jest umożliwienie osobom i rodzinom przezwyciężania trudnych sytuacji życiowych, których same nie są w stanie pokonać, a także zapobieganie powstawaniu tych sytuacji. Pomoc społeczna jest udzielana między innymi w przypadku przemocy w rodzinie. Bezpośrednią pomocą rodzinom i osobom potrzebującym zajmują się pracownicy socjalni zgodnie z ustaloną rejonizacją.

W ramach swoich kompetencji i zadań pracownik socjalny:

- a) diagnozuje sytuację i potrzeby osoby, co do której istnieje podejrzenie, że jest dotknięta przemocą w rodzinie,
- b) udziela kompleksowych informacji o możliwościach uzyskania pomocy, w szczególności psychologicznej, prawnej, socjalnej i pedagogicznej oraz wsparcia. Udziela również informacji o instytucjach i podmiotach świadczących specjalistyczną pomoc na rzecz osób dotkniętych przemocą w rodzinie, formach pomocy dzieciom doświadczającym przemocy w rodzinie oraz o instytucjach i podmiotach świadczących tę pomoc, możliwościach podjęcia dalszych działań mających na celu poprawę sytuacji rodziny, co do której istnieje podejrzenie, że jest dotknięta przemocą w rodzinie.
- c) organizuje niezwłocznie dostęp do pomocy medycznej, jeżeli wymaga tego stan zdrowia osoby co do której istnieje podejrzenie, że jest dotknięta przemocą w rodzinie.
- d) zapewnia osobie co do której istnieje podejrzenie, że jest dotknięta przemocą w rodzinie, w zależności od potrzeb, schronienia w całodobowej placówce świadczącej pomoc, w tym w szczególności w specjalistycznym ośrodku wsparcia dla ofiar przemocy w rodzinie,
- e) może prowadzić rozmowy z osobami, wobec których istnieje podejrzenie, że stosują przemoc w rodzinie na temat konsekwencji stosowania przemocy, oraz informuje te osoby o możliwości podjęcia leczenia lub terapii i udziale w programach korekcyjno-edukacyjnych dla osób stosujących przemoc w rodzinie,
- f) wszczyna procedurę „Niebieskiej Karty” zgodnie z rozporządzeniem Rady Ministrów z dnia 13.09.2011 r.

Pracownicy socjalni, przedstawiciele pomocy społecznej są najczęściej członkami zespołu interdyscyplinarnego lub/i grup roboczych współpracujących z zespołem interdyscyplinarnym.

W razie bezpośredniego zagrożenia życia lub zdrowia dziecka w związku z przemocą w rodzinie pracownik socjalny wykonujący obowiązki służbowe wspólnie z funkcjonariuszami Policji, a także lekarzem lub ratownikiem medycznym lub pielęgniarką, ma prawo podjąć decyzję o odebraniu dziecka z rodziny i umieszczeniu go u innej niezamieszkującej wspólnie osoby najbliższej, w rodzinie zastępczej lub całodobowej placówce opiekuńczo-wychowawczej. Pracownik socjalny ma obowiązek niezwłocznego powiadomienia sądu opiekuńczego o tym fakcie, nie później jednak niż w ciągu 24 godzin.

3. Służba zdrowia

Głównym zadaniem służby zdrowia jest ochrona zdrowia pacjenta. Zjawisko przemocy domowej zalicza się do zakresu sytuacji objętych świadczeniami zdrowotnymi, ponieważ bardzo często temu towarzyszą mu poważne uszkodzenia zdrowia somatyczne i zdrowia psychicznego. Pomoc ofiarom przemocy domowej powinna oprócz udzielania pierwszej pomocy obejmować następujące zadania:

- a) umiejętność przeprowadzenia spokojnej rozmowy umożliwiającej rozpoznanie form przemocy i częstotliwość jej występowania,

- b) poinformowanie osoby co do której istnieje podejrzenie, że jest dotknięta przemocą w rodzinie o istniejących możliwościach skorzystania z pomocy,
- c) wystawienie na prośbę poszkodowanych bezpłatnego zaświadczenia lekarskiego o ustaleniu przyczyn i rodzaju uszkodzeń ciała powstałych wskutek użycia siły fizycznej,
- d) poinformowanie o miejscach i warunkach wystawienia obdukcji,
- e) powiadomienie organów ścigania w przypadku podejrzenia popełnienia przestępstwa stwierdzonego podczas badania lekarskiego (podejrzenie wykorzystywania seksualnego, ciężkie obrażenia ciała itp.).

Przedstawiciel ochrony zdrowia uczestniczy w spotkaniach zespołu interdyscyplinarnego lub grup roboczych współpracujących z zespołem interdyscyplinarnym, jak również zobowiązany jest do wszczęcia procedury „Niebieskiej Karty” oraz posiadania wzorów formularzy „NK”.

4. Policja

Do podstawowych zadań Policji należy między innymi ochrona życia i zdrowia ludzi. Działania chroniące ofiary przemocy domowej podejmowane przez funkcjonariusza Policji zgodnie z obowiązującym prawem to:

- a) udzielanie osobie co do której istnieje podejrzenie, że jest dotknięta przemocą w rodzinie, niezbędnej pomocy w tym udzielenia pierwszej pomocy,
- b) organizowanie niezwłocznego dostępu do pomocy medycznej, jeżeli wymaga tego stan zdrowia osoby co do której istnieje podejrzenie, że jest dotknięta przemocą w rodzinie,
- c) podejmowanie w razie potrzeby innych niezbędnych czynności zapewniających ochronę życia, zdrowia i mienia osób, co do których istnieje podejrzenie, że są dotknięte przemocą w rodzinie, włącznie z zastosowaniem w stosunku do osoby wobec której istnieje podejrzenie, że stosuje przemoc w rodzinie, środków przymusu bezpośredniego i zatrzymania,
- d) przeprowadzanie z osobą wobec której istnieje podejrzenie, że stosuje przemoc, rozmowy, w szczególności o odpowiedzialności karnej za znęcanie się fizyczne lub psychiczne nad osobą najbliższą lub inną osobą pozostającą w stałym lub przemijającym stosunku zależności od osoby, wobec której istnieje podejrzenie, że stosuje przemoc w rodzinie, do zachowania zgodnego z prawem i zasadami współżycia społecznego,
- e) przeprowadzanie na miejscu zdarzenia, w przypadkach niecierpiących zwłoki czynności procesowych w niezbędnym zakresie, w granicach koniecznych dla zabezpieczenia śladów i dowodów przestępstwa,
- f) podejmowanie działań mających na celu zapobieganie powstawaniu zagrożeń w rodzinie, w szczególności składając systematyczne wizyty w środowisku sprawdzające stan bezpieczeństwa osoby co do której istnieje podejrzenie, że jest dotknięta przemocą w rodzinie, w zależności od potrzeb określonych przez grupę roboczą,
- g) wszczynania procedury „Niebieskiej Karty” zgodnie z Rozporządzeniem Rady Ministrów z dnia 13.09.2011 r.

5. Oświata

Ustawa o systemie oświaty zobowiązuje szkoły do wspomagania roli wychowawczej rodziny oraz zapewnienia opieki uczniom pozostającym w trudnej sytuacji życiowej. Rola szkoły w systemie ochrony dziecka jest znacząca. Nauczyciele mają możliwość regularnego i wnikliwego obserwowania funkcjonowania dziecka oraz zmian zachodzących w jego zachowaniu. Pedagog i psycholog szkolny mają możliwość zdiagnozowania sytuacji szkolnej i rodzinnej dziecka.

W przypadku uzyskania informacji lub chociażby powzięcia podejrzenia, że uczeń który nie ukończył 18 roku życia jest ofiarą przemocy lub przestępstwa, powinien podjąć następujące kroki:

- a) przeprowadza rozmowę z osobą doznającą przemocy, w warunkach gwarantujących jej bezpieczeństwo, swobodę wypowiedzi i poszanowania godności,
- b) diagnozuje sytuację i potrzeby osoby, co do której istnieje podejrzenie, że jest dotknięta przemocą w rodzinie,
- c) udziela kompleksowych informacji o możliwościach udzielenia pomocy, w szczególności psychologicznej, prawnej, socjalnej i pedagogicznej oraz wsparcia, w tym o instytucjach i podmiotach świadczących specjalistyczną pomoc na rzecz osób dotkniętych przemocą w rodzinie, możliwościach podjęcia dalszych działań mających na celu poprawę sytuacji osoby co do której istnieje podejrzenie, że jest dotknięta przemocą w rodzinie,
- d) organizuje niezwłoczny dostęp do pomocy medycznej, jeżeli wymaga tego stan zdrowia osoby co do której istnieje podejrzenie, że jest dotknięta przemocą w rodzinie,
- e) udziela kompleksowych informacji rodzicowi, opiekunowi prawnemu, faktycznemu lub osobie najbliższej o możliwościach pomocy psychologicznej, prawnej, socjalnej i pedagogicznej oraz wsparcia rodziny, w tym o formach pomocy na rzecz osób dotkniętych przemocą w rodzinie,
- f) wszczyna procedurę „Niebieskiej Karty”.

6. Gminna Komisja Rozwiązywania Problemów Alkoholowych

W sytuacji gdy aktem przemocy towarzyszy spożywanie alkoholu, GKRPA podejmuje następujące działania:

- a) diagnozuje sytuację i potrzeby osoby co do której istnieje podejrzenie, że jest dotknięta przemocą w rodzinie,
- b) udziela kompleksowych informacji o możliwościach uzyskania pomocy, w szczególności psychologicznej, prawnej, socjalnej oraz wsparcia w tym o instytucjach i podmiotach świadczących tę pomoc, możliwościach podjęcia dalszych działań mających na celu poprawę sytuacji osoby co do której istnieje podejrzenie, że jest dotknięta przemocą w rodzinie,
- c) organizuje niezwłocznie dostęp do pomocy medycznej, jeżeli wymaga tego stan zdrowia, d) może prowadzić rozmowy z osobami, wobec których istnieje podejrzenie, że stosują przemoc w rodzinie na temat konsekwencji stosowania przemocy wobec bliskich oraz informuje te osoby o możliwości podjęcia leczenia lub terapii i udziale

w programach oddziaływań korekcyjno-edukacyjnych dla osób stosujących przemoc w rodzinie,

- e) wszczyna procedurę „Niebieskiej Karty” zgodnie z rozporządzeniem Rady Ministrów z dnia 13.09.2011 r. w sprawie procedury „NK”.

Przedstawiciele GKRPA są członkami zespołu interdyscyplinarnego lub/i grup roboczych współpracujących z zespołem interdyscyplinarnym.

7. Zespół interdyscyplinarny i grupy robocze

Gmina podejmuje działania na rzecz przeciwdziałania przemocy w rodzinie, w szczególności w ramach pracy zespołu interdyscyplinarnego lub grupy roboczej.

Zadaniem zespołu jest integrowanie i koordynowanie działań jednostek organizacyjnych pomocy społecznej, gminnej komisji rozwiązywania problemów alkoholowych, Policji, oświaty, ochrony zdrowia, organizacji pozarządowych oraz specjalistów w zakresie przeciwdziałania przemocy w rodzinie w szczególności poprzez:

- a) diagnozowanie problemu przeciwdziałania przemocy w rodzinie,
- b) podejmowanie działań w środowisku zagrożonym przemocą w rodzinie mających na celu przeciwdziałanie temu zjawisku,
- c) inicjowanie interwencji w środowiskach dotkniętych przemocą w rodzinie,
- d) rozpowszechnianie informacji o instytucjach , osobach i możliwościach udzielania pomocy w środowisku lokalnym,
- e) inicjowanie działań w stosunku do osób stosujących przemoc.

Do zadań grupy roboczej należy, w szczególności:

- a) opracowanie i realizacja planu pomocy w indywidualnych przypadkach wystąpienia przemocy w rodzinie,
- b) monitorowanie sytuacji rodzin, w których dochodzi do przemocy oraz rodzin zagrożonych wystąpieniem przemocy, dokumentowanie działań podejmowanych wobec rodzin, w których dochodzi do przemocy oraz efektów tych działań.

V. CELE PROGRAMU

1. Cele ogólne

Celem programu jest:

- ➔ Zmniejszenie skali zjawiska przemocy w rodzinie,
- ➔ Zwiększenie skuteczności ochrony ofiar przemocy w rodzinie i zwiększenie dostępności pomocy,
- ➔ Zwiększenie skuteczności działań interwencyjnych i korekcyjnych wobec stosujących przemoc w rodzinie.

Cele ogólne będą realizowane m.in. przez:

- ➔ Systematyczne diagnozowanie zjawiska przemocy w rodzinie,
- ➔ Podnoszenie wrażliwości społecznej wobec przemocy w rodzinie,
- ➔ Wsparcie rodzin dotkniętych przemocą w rodzinie,

- ➔ Edukację społeczeństwa w zakresie problematyki przeciwdziałania przemocy w rodzinie,
- ➔ Podnoszenie kompetencji służb zajmujących się problematyką przeciwdziałania przemocy w rodzinie,
- ➔ Oddziaływanie na sprawców przemocy w rodzinie.

3. Cele szczegółowe

Cel A. Diagnozowanie zjawiska przemocy w rodzinie w Gminie Walim

Lp.	Zadanie	Działania	Realizatorzy	Termin realizacji
1	Zbieranie i analiza danych dotyczących występowania aktów przemocy w rodzinie	◆ Sporządzanie statystyk określających wielkość zjawiska przemocy i ich aktualizacja. ◆ Przeprowadzanie badań ankietowych wśród mieszkańców gminy.	- Ośrodek Pomocy Społecznej w Walimiu, - Zespół Interdyscyplinarny, - Komisariat Policji - GKRPA w Walimiu - Szkoły z terenu Gminy Walim, - inne jednostki działające na rzecz przeciwdziałania przemocy w rodzinie	2021-2025 każdego roku w roku rozpoczęcia 2021 i na koniec roku 2025

Cel B. Zwiększenie skuteczności działań w zakresie przeciwdziałania przemocy w rodzinie

Lp.	Zadanie	Działanie	Realizatorzy	Termin realizacji
1.	Prowadzenie przez Zespół Interdyscyplinarny zintegrowanych i skoordynowanych działań w zakresie przeciwdziałania przemocy w rodzinie	◆ Podejmowanie działań środowisku zagrożonym przemocą w rodzinie mających na celu przeciwdziałanie temu zjawisku, ◆ Inicjowanie interwencji w środowisku dotkniętym przemocą w rodzinie, ◆ Rozpowszechnianie informacji o instytucjach osobach i możliwościach udzielania pomocy w środowisku lokalnym, ◆ Inicjowanie działań w stosunku do osób stosujących przemoc w rodzinie, ◆ Monitorowanie sytuacji rodzin dotkniętych przemocą,	- Ośrodek Pomocy Społecznej w Walimiu, - Zespół Interdyscyplinarny, - Komisariat Policji, - GKRPA w Walimiu - inne jednostki działające na rzecz przeciwdziałania przemocy w rodzinie	Działania ciągłe 2021-2025

		◆ Opracowanie i realizacja planu pomocy w indywidualnych przypadkach wystąpienia przemocy w rodzinie, ◆ Zbieranie materiałów dowodowych zgodnie z procedurą „Niebieskiej Karty”, ◆ Występowaniem z zawiadomieniem do prokuratury o podejrzeniu popełnienia czynów określonych w art.2 § 2 ustawy o przeciwdziałaniu przemocy w rodzinie, ◆ Udział w działaniach informacyjno-edukacyjnych		
--	--	--	--	--

Cel C. Zapewnienie ochrony i możliwości udzielenia wsparcia osobom i rodzinom dotkniętym przemocą

Lp.	Zadanie	Działania	Realizatorzy/Partnerzy	Termin realizacji
1.	Zapewnienie schronienia i pomocy materialnej ofiarom przemocy w rodzinie	◆ Nawiązanie współpracy z instytucjami z terenu województwa dolnośląskiego zapewniającymi schronienie ofiarom przemocy domowej, ◆ Udzielanie świadczeń pieniężnych	Ośrodek Pomocy Społecznej w Walimiu	2021-2025
2.	Zapewnienie wsparcia instytucjonalnego ofiarom przemocy	◆ Prowadzenie pracy socjalnej. ◆ Prowadzenie poradnictwa specjalistycznego w ramach Punktu Konsultacyjnego w Walimiu. ◆ Edukowanie ofiar przemocy w zakresie przysługujących im praw.	- Ośrodek Pomocy Społecznej w Walimiu, - Placówki oświatowe, - Zespół interdyscyplinarny, - Punkt Konsultacyjny w Walimiu, - Powiatowe Centrum Pomocy Rodzinie w Wałbrzychu	2021-2025
3.	Łagodzenie następstw zjawiska przemocy domowej	◆ Motywowanie sprawców przemocy do udziału w programie korekcyjno – edukacyjnych dla sprawców przemocy. ◆ Organizowanie grup	- Ośrodek Pomocy społecznej w Walimiu, - Współpracujące Komisariaty Policji, - Zespół Interdyscyplinarny, - Powiatowe Centrum Pomocy	2021-2025

		wsparcia dla ofiar przemocy i pokrzywdzonych (w miarę potrzeb).	Rodzinie w Wałbrzychu,	
--	--	--	------------------------	--

Cel D. Podnoszenie świadomości społecznej i wrażliwości na zjawiska związane z przemocą w rodzinie

L.p.	Zadanie	Działania	Realizatorzy/Partnerzy	Termin realizacji
1.	Edukacja społeczeństwa w zakresie problematyki przeciwdziałania przemocy w rodzinie	◆ Podnoszenie wiedzy w społeczności lokalnej w zakresie problematyki przeciwdziałania przemocy w rodzinie poprzez zamieszczanie informacji na stronie internetowej, rozpowszechnianie ulotek materiałów edukacyjno – informacyjnych w tym o instytucjach udzielających pomocy w sytuacjach doświadczenia przemocy w rodzinie. ◆ Prowadzenie wśród dzieci i młodzieży profilaktyki w zakresie zapobiegania agresji i przemocy m.in. poprzez organizowanie zajęć w ramach szkolnego programu profilaktyki. ◆ Organizowanie czasu wolnego dzieci i młodzieży. ◆ Współuczestnictwo w kampaniach prowadzonych na rzecz przeciwdziałania przemocy w rodzinie.	- Ośrodek Pomocy Społecznej w Walimiu, - Współpracujące Komisariaty Policji, - Placówki oświatowe, - Centrum Kultury i Turystyki w Walimiu, - GKRPA, - Zespół Interdyscyplinarny, - Służba zdrowia, - Kuratorzy	2021-2025

Cel E. Podniesienie poziomu wiedzy i umiejętności osób realizujących zadania związane z przeciwdziałaniem przemocy w rodzinie w celu poprawy współpracy i skuteczności podejmowanych działań

Lp.	Zadanie	Działania	Realizatorzy/Partnerzy	Termin realizacji
	Doskonalenie grup zawodowych zaangażowanych w problematykę przeciwdziałania przemocy w rodzinie	◆ Uczestnictwo w szkoleniach, doradztwie, warsztatach, konferencjach przedstawicieli służb podejmujących działania na rzecz rodzin uwiękanych w przemoc, w tym szkolenia z zakresu diagnozowania przemocy w rodzinie. ◆ Organizowanie spotkań mających na celu wymianę doświadczeń.	- Ośrodek Pomocy Społecznej w Walimiu, - Komisariaty Policji, - Placówki oświatowe, - GKRPA, - Zespół Interdyscyplinarny, - Kuratorzy,	2021-2025

VI. ADRESACI PROGRAMU

Adresatami programu są:

1. Rodziny i osoby dotknięte bezpośrednio zjawiskiem przemocy.
2. Rodziny i osoby zagrożone zjawiskiem przemocy.
3. Przedstawiciele instytucji i służb pracujących z osobami i rodzinami zagrożonymi bądź dotkniętymi przemocą.

VII. REALIZATORZY PROGRAMU

1. Podmioty działające na rzecz przeciwdziałania przemocy w rodzinie.
2. Ośrodek Pomocy społecznej w Walimiu.
3. Komisariaty Policji w Wałbrzychu, Głuszycy.
4. Gminna Komisja Rozwiązywania Problemów Alkoholowych.
5. Punkt Konsultacyjny.
6. Placówki oświatowe.
7. Centrum Kultury i Turystyki w Walimiu.
8. Placówki służby zdrowia w Walimiu, Zagórz Słaskim oraz Dzieńmorowicach.

VIII. SPODZIEWANE EFEKTY

1. Zmniejszenie poczucia bezradności ofiar przemocy.
2. Zwiększenie wiedzy instytucji zajmujących się przemocą w rodzinie na temat zjawiska przemocy – diagnoza rzeczywistego rozmiaru zjawiska na terenie Gminy Walim.

3. Zwiększenie skuteczności działań.
4. Zmiana postaw społecznych wobec przemocy.

IX. MIEJSCE I CZAS REALIZACJI PROGRAMU

Program będzie realizowany na terenie Gminy Walim w latach 2021-2025. Wdrażanie rozpocznie się po jego uchwaleniu, a działania zaplanowane do realizacji będą wprowadzane w formie ciągłej.

X. MONITOROWANIE PROGRAMU

Realizacja programu będzie systematycznie monitorowana, umożliwi to wgląd w realizację podejmowanych działań, ocenę ich skuteczności oraz podejmowanie działań korygujących. Uzyskane informacje pozwolą na planowanie działań, rozwijanie programu w przyszłości. Monitorowanie programu będzie prowadzone przez Ośrodek Pomocy Społecznej w Walimiu na podstawie informacji uzyskanych od realizatorów programu. Ostateczne efekty podsumowane zostaną w raporcie po zakończeniu jego realizacji. Przy ocenie programu będą brane pod uwagę następujące wskaźniki:

1. Liczba osób/rodzin objętych pomocą.
2. Liczba osób przeszkolonych z zakresie przeciwdziałania przemocy w rodzinie.
3. Ilość działań profilaktycznych w placówkach oświatowych.
4. Liczba posiedzeń Zespołu Interdyscyplinarnego i grup roboczych.
5. Liczba uruchomionych procedur „Niebieska Karta”.
6. Liczba ofiar przemocy w rodzinie.
7. Liczba osób biorących udział w programach korekcyjno - edukacyjnych.
8. Liczba postępowań przygotowawczych wobec sprawców przemocy.
9. Liczba interwencji związanych z przemocą w rodzinie.

I. ŹRÓDŁA FINANSOWANIA

Działania podejmowane w ramach realizacji programu związane z osiągnięciem wyznaczonych celów, finansowane będą ze środków budżetu gminy i ochrony zdrowia przeznaczonych na pomoc społeczną. Przewiduje się również współudział w finansowaniu w/w działań ze środków pozabudżetowych pozyskanych z innych źródeł.

Uzasadnienie

Ustawa z dnia 29 lipca 2005 o przeciwdziałaniu przemocy w rodzinie /tj. Dz. U z 2020, poz. 218 ze zm./ w art. 6 ust. 2 nałożyła na gminę obowiązek tworzenia gminnego systemu przeciwdziałania przemocy w rodzinie, w tym opracowanie i realizację Gminnego Programu Przeciwdziałania Przemocy w Rodzinie oraz Ochrony Ofiar Przemocy w Rodzinie.

Wobec powyższego program na lata 2021-2025 jest kontynuacją działań podjętych w ramach realizacji programu na lata 2017-2020.

Głównym celem programu jest zwiększenie skuteczności przeciwdziałania przemocy w rodzinie oraz zmniejszenie skali zjawiska w gminie.

Powyższy cel realizowany będzie poprzez działania Zespołu Interdyscyplinarnego przy aktywnej współpracy służb wymienionych w programie. Praca ze zjawiskiem przemocy, aby była skuteczna i przynosiła trwałe efekty musi być realizowana interdyscyplinarnie.

Program stanowi plan działań instytucji i organizacji zobowiązanych do podejmowania działań na rzecz zapobiegania i zwalczania przemocy w rodzinie, a tym samym przyczyni się do usprawnienia lokalnego systemu przeciwdziałania i ograniczenia w/w zjawiska.

Realizacja Programu w efekcie zakłada, że nastąpi dalszy wzrost świadomości społecznej na temat zjawiska przemocy, przypadki przemocy będą rozpoznawane wcześniej i skuteczniej, a także wzmocniony zostanie zintegrowany i efektywny system pomocy osobom doznającym przemocy w rodzinie.

W związku z powyższym podjęcie uchwały jest zasadne.

Sporz.

Katarzyna Borowiec